

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИСОКИ САВЕТ ТУЖИЛАШТВА**

ул. Ресавска бр. 42
11 000 Београд

поводом поступка за избор главног јавног тужиоца за ратне злочине

Образложење негативног мишљења колегијума Јавног тужилаштва за ратне злочине о кандидату Снежани Станојковић за место главног јавног тужиоца у овом тужилаштву, на седници одржаној 25.03.2024. године

Поштоване колеге,

Сматрамо да кандидат Снежана Станојковић не испуњава услове за избор предвиђене чл. 83. ЗЈТ, конкретно стручност, достојност и оспособљеност.

Према мишљењу више од две трећине јавних тужилаца у Јавном тужилаштву за ратне злочине (7/10), Снежана Станојковић не поседује стручност потребну за правилно руковођење радом ЈТРЗ. Она се током свог безмало седмогодишњег мандата показала нестручном у сложеној материји кривичног и међународног хуманитарног права. Јавни тужиоци су често били суочени са нерешивим проблемима у раду због погрешних одлука и упутстава које је доносила у бројним предметима, а која су резултат дефицита стручног знања и способности његове примене и скромног искуства у тужилачкој пракси. Осим неповољног утицаја на квалитет кривичних поступака и на остваривање и заштиту права учесника у кривичном поступку, ови недостаци у погледу стручности и оспособљености Снежане Станојковић се негативно одражавају и на домаћи и међународни кредибилитет ЈТРЗ као правосудне институције.

Нестручност Снежане Станојковић се показала и у вези са преузимањем кривичног гоњења у предметима по оптужницама Тужилаштва Босне и Херцеговине. Ово су оптужнице које често не садрже доказе који према домаћим стандардима поткрепљују степен сумње који оправдава оптужење. Упркос противљењу поступајућих јавних

тужилаца заснованим на правно ваљаним аргументима и стручним анализама презентованим у писаној форми, ове оптужнице чине више од 90% срамно малог броја свих оптужница подигнутих од стране ЈТРЗ за време мандата Снежане Станојковић. Наведено је јасан показатељ да су укупни резултати рада Јавног тужилаштва за ратне злочине под руководством Снежане Станојковић крајње незадовољавајући.

Извештаји о раду и статистички подаци показују да ЈТРЗ у претходних седам година, поред јасних смерница датих у стратешким документима, са три пута јачим капацитетима, није успело чак ни да понови резултате из ранијег периода, а који резултати су и тада оцењени као незадовољавајући.¹

Поред овога једна од кључних критика на рад у протеклом периоду је неиспуњење обавеза из Националне Стратегије и пратећих докумената², од стране ЈТРЗ, што је директна последица неадекватног руковођења Снежане Станојковић.

Данас, после 7 година, имамо ситуацију да два основна циља из посебног дела Националне стратегије - формирање базе догађаја и одређивање критеријума за приоритизацију као најважније обавезе Тужилаштва за ратне злочине нису испуњене. Иако је очигледно да тренутни в.ф. главног јавног тужиоца нема стручности ни воље да испуни преузете обавезе треба напоменути да се оне морају испунити не само зато што на томе инсистира ЕУ већ зато што су Влада ове земље и Народна скупштина ове земље гарант испуњења тих обавеза. Са друге стране, ЈТРЗ је у наведеном периоду показало поражавајућу инертност у унапређењу регионалне сарадње иако је то један од главних циљева предвиђених Националном стратегијом за процесуирање ратних злочина, али и у проактивном приступу према надлежним тужилаштвима земаља у региону, што је један од главних циљева прокламованих Тужилачком стратегијом за истрагу и гоњење ратних злочина чији је главни творац и носилац активности управо ЈТРЗ. Ово је нарочито изражено у погледу права на правду жртава српске националности које су запостављене, а при томе је Снежана Станојковић у свом програму, који је представила приликом избора 2017. године за руководиоца ЈТРЗ, посебно нагласила да ће окосница рада ЈТРЗ бити поступци у којима се као жртве јављају припадници српске националности. Извештаји о спровођењу поменутих стратешких докумената приказују статистичке податке размењених захтева за помоћ који стварају привид сарадње, која је професионално неадекватна и у суштини потпуно јалова.

¹ Национална стратегија за процесуирање ратних злочина за период од 2021. до 2026. године, страна 8, табела 2 - у периоду од 5 година од 2016. до 2020. године подигнуто 8 сопствених оптужница од стране ЈТРЗ; <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2021-10/Serbia-Report-2021.pdf>; https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/serbia-report-2022_en;

² Национална стратегија за процесуирање ратних злочина, Национална стратегија за период од 2021. до 2026 године, пратећи акциони планови: Акциони план за поглавље 23, Акциони план за спровођење Националне стратегије за процесуирање ратних злочина од 2021. до 2026. године.

Регионална сарадња је отежана и недовољно ефикасна и због чињенице да је директна комуникација између (8/11) јавних тужилаца ЈТРС и колега из надлежних тужилаштава у региону у сарадњи у конкретним предметима онемогућена, а одвија се искључиво преко, од стране Снежане Станојковић, увек истих одабраних представника, а без претходних консултација са обрађивачима предмета и накнадног обавештавања обрађивача о постигнутим договорима. Симптоматично је да 8 од 11 јавних тужилаца никада није присуствовало ни једној регионалној конференцији, а по одлуци Снежане Станојковић.

Очигледан је и пад квалитета у сарадњи са Тужилаштвом Међународног резидуалног механизма за кривичне судове. ЈТРС више нема свог „официра за везу“ при канцеларији Тужиоца МРМКС, осам тужилаца ЈТРС нема право присуства састанцима, стручним скуповима и заједничким обукама, чак нема апсолутно никакву комуникацију са колегама из Тужилаштва МРМКС. Из потпуно непознатих и необјашњивих побуда Снежана Станојковић није доделила тужиоцима шифре за приступ електронској бази Тужилаштва МРМКС „Electronic Disclosure System“, а које шифре су одобрене од стране Тужилаштва МРМКС. Ове шифре омогућавају тужиоцима директан приступ наведеној електронској бази у којој је похрањена доказна грађа Тужилаштва МРМКС, чијом претрагом би тужиоци могли прикупити обиље релевантних доказа за поступке из надлежности ЈТРС. Уместо тога, Снежана Станојковић је именовала једног од тужилачких сарадника за „сталног официра за везу“, који упућује захтеве за помоћ по предметима без икакве консултације, чак и без знања обрађивача предмета. Ови захтеви резултирају преузимањем од стране ЈТРС хиљаде страница потпуно ирелевантне документације без икакве доказне снаге, које последично чине импозантан статистички податак за пружање помоћи ЈТРС од стране МРМКС и у истој мери упечатљив показатељ да упркос пруженој екстензивној помоћи, ЈТРС не напредује у конкретним предметима.

ЕДС није једина база којој већина обрађивача нема приступ. Уместо да усмерава запослене ка коришћењу расположивих и нових информационалних и комуникационих технологија, одлуком Снежане Станојковић осам од једанаест јавних тужилаца нема приступ електронској бази позитивног националног законодавства, судској пракси и службеним гласилима.

Снежана Станојковић је дерогирала надлежност колегијума ЈТРС. Уместо да се на њима разматрају спорна правна питања и заузимају правни ставови ради уједначавања јавнотужилачке праксе, као и питања од значаја за успешно обављање послова и унапређење метода рада у циљу ажурности, сазивају се *ad hoc*, „за одмах“ и без предложеног дневног реда, а своде се на врло штуро и селективно обавештавање и дистрибуцију штампаног материјала. Колегијум је тако онемогућен да врши своју законом предвиђену функцију, а чланови колегијума остају ускраћени за податке и информације о активностима ЈТРС на домаћем и међународном плану, о потписаним актима о сарадњи и другим питањима од значаја за рад ЈТРС. Записник о току седнице и донетим одлукама се не доставља члановима колегијума ради увида, а примедбе и предлози чланова колегијума

на извештаје и планске документе се не евидентирају, нити се саопштава из ког разлога примедбе и предлози нису прихваћени.

Упркос законом предвиђеној дужности главног јавног тужиоца да сазове седницу колегијума када најмање трећина тужилаца то захтева, и поред захтева двотрећинске већине чланова колегијума, Снежана Станојковић није испуњавала ову обавезу. Упркос томе да је обавеза главног јавног тужиоца да координира рад јавних тужилаца и тужилачких помоћника, она континуирано избегава професионалну комуникацију са обрађивачима предмета. Самим тим се поставља питање адекватног праћења предмета и увида у рад јавних тужилаца у циљу координирања, односно, адекватне и уједначене примене права и заузимања правних ставова.

Иако члан, а по закону и природи ствари лице које руководи седницама, Снежана Станојковић по правилу не присуствује седницама колегијума, без икаквог образложења. Сводећи седнице колегијума на пуку формалност, с тим што у њено име седницама увек руководи јавни тужилац Душан Кнежевић, који никада не саопштава разлоге одсутности в.ф. главног јавног тужиоца, Снежана Станојковић је у потпуности обесмислила улогу јединог стручног тела ЈТРЗ, игноришући његов значај за законит и правилан рад овог тужилаштва.

Снежана Станојковић није оспособљена за руковођење Јавним тужилашвом за ратне злочине јер не поседује вештине које су потребне за правилну и ефикасну организацију рада. Она одбија директну комуникацију са осам од једанест јавних тужилаца, а налоге и ставове упућује преко административног особља (писарнице и техничких секретара). Ова посредна комуникација преко нестручних или недовољно стручних лица ствара проблеме у свакодневном раду на предметима и резултира неправилном расподелом и неједнаким оптерећењем јавних тужилаца. Постоје јавни тужиоци који не поступају ни на једном главном претресу, али не својом вољом, већ одлуком Снежане Станојковић.

Иако предвиђена свим стратешким документима и неистинито приказана у бројним извештајима, формирање мешовитих тимова тужилаштва и полиције за рад на предметима према територијалном принципу, никада није спроведена. Штавише, Снежана Станојковић онемогућава непосредну комуникацију између јавних тужилаца и овлашћених службених лица СОПЗ, што отежава и успорава рад на предметима, тако што је припадницима СОПЗ наложила да не комуницирају директно са обрађивачем предмета, тј. јавним тужиоцем, већ искључиво преко кабинета в.ф. главног јавног тужиоца.

Додатно оптерећење у сарадњи је одсуство стратешког и планског приступа у решавању предмета ратних злочина почињених током јуна 1999. године на територији Косова и Метохије, претежно над српским цивилима. Због погрешног завођења предмета по систему који је, неуважавајући предлоге колега тужилаца, писарници наложила Снежана Станојковић, СОПЗ је затрпана хиљадама захтева који се у великом броју случајева односе

на исте догађаје али се у уписницима воде под различитим бројевима, а што се све лоше одражава на ефикасност у раду и ЈТРЗ и СОПЗ и ствара непотребан притисак на СОПЗ и утисак да није у могућности да адекватно одговори на захтеве ЈТРЗ.

Уместо да предузима мере у циљу унапређења стручности обрађивача предмета у ЈТРЗ, кандидат за главног јавног тужиоца је у протеклим годинама онемогућавала стручно усавршавање 8 од 11 јавних тужилаца и више тужилачких сарадника, што је њихово законско право и обавеза, тако што је за присуство семинарима, конференцијама, радним групама и сл., одређивала увек иста три јавна тужиоца, увек исте тужилачке помоћнике, саветнике у ЈТРЗ, који су сви пензионасана лица, а чак и чланове административног особља ЈТРЗ, иако су семинари увек уско стручног карактера. Стручно усавршавање запослених у Јавном тужилаштву за ратне злочине је врло важан сегмент повећања ефикасности процесуирања ратних злочина. Напред поменути стратешки документи Републике Србије предвиђају активности које обавезују на учешће представника Јавног тужилаштва за ратне злочине у обукама из међународног кривичног права.

Снежана Станојковић се показала неспособном за руковођење Јавним тужилаштвом за ратне злочине и у стварању радне атмосфере која омогућује успешан рад колектива. Уместо да подстиче носиоце јавнотужилачке функције и друге запослене на остваривање циљева и задатака, њен однос према осам од једанаест тужилаца и према већини чланова тужилачког особља је веома лош и непрофесионалан. Однос према члановима колектива обележава дискриминаторно опхођење сходно њеним личним афинитетима, уз недостатак објективности и понашање које се може квалификовати као мобинг. Такав начин руковођења је резултирао неповерењем и лошим међуљудским односима у колективу и штети ефикасности у раду ЈТРЗ.

Дискриминација је заступљена у свим сегментима руковођења од стране в.ф. главног јавног тужиоца Снежане Станојковић. Њени лични интереси и субјективни разлози одређују апсолутно све, расподелу предмета, остваривање права из радног односа, могућност стручног усавршавања и учешћа на стручним скуповима, право на награђивање и напредовање, право на доделу солидарне помоћи, право уласка у канцеларију шефа кабинета и техничког секретара у којој се налази и огласна табла ЈТРЗ, распоред седења по канцеларијама (који је узгред речено актом А број: 284/19 од 30.12.2019. године проглашен тајном), квалитет рачунарске опреме, фиксних телефона, доступност канцеларијског намештаја, прибора и мобилних телефона итд. Снежана Станојковић излаже шикани колеге тужиоце и друге запослене, надевајући им погрдне надимке, обелодањујући податке о здравственом стању и породичном животу, забрањујући међусобне контакте између запослених, игноришући чланове свог колектива до мере да их не удостоји ни поздрава. Нажалост, о достојности Снежане Станојковић, као кандидата за главног јавног тужиоца за ратне злочине, говори и чланак објављен у недељнику „НИН“, који ни Снежана Станојковић лично, ни служба за односе са јавношћу ЈТРЗ, није демантовала.

Нажалост, овакав однос према руковођењу неминовно је утицао и на лошу организацију рада тако да се много пута десило да се списи предмета за суђење, када је поступајући јавни тужилац болестан (иако је Снежана Станојковић са тим била на време упозната), износи другом јавном тужиоцу на дан или само дан пре самог суђења што у обимним и сложеним предметима ратних злочина значи да је немогуће адекватно се припремити за суђење. Ово Снежана Станојковић очигледно ради како би на тај начин довела у непријатну професионалну ситуацију јавне тужиоце, без постојања свести код Снежане Станојковић о потреби организације рада и интересима јавног тужилаштва које заступа јавни интерес. Слична ситуација је и са расподелом стручних сарадника који до доношења годишњег распореда за 2024. годину већини јавних тужилаца нису били додељени, иако се дешавало да ти јавни тужиоци имају по неколико компликованих оптужница и никакву помоћ у тим предметима од стране сарадника којих у ЈТРЗ има више него довољно.

Посебно илустративан је пример закључења Споразума о сарадњи у области подршке оштећенима и сведоцима закључен између ЈТРЗ и Тужилаштва БиХ, који не само да није био предмет разматрања на колегијуму, него најмање осам од једанаест јавних тужилаца није ни накнадно било обавештено о постојању новог основа за сарадњу, па чак ни они тужиоци који су одлуком Снежане Станојковић распоређени у Службу за информисање и подршку сведока и оштећених Јавног тужилаштва за ратне злочине. При томе, координатор Службе за информисање и подршку сведоцима и оштећенима је лице ангажовано по основу уговора јер је од 2022. године у старосној пензији.

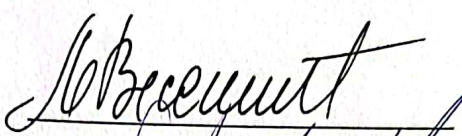
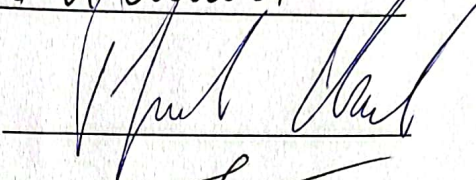
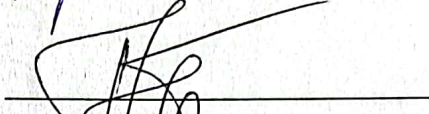

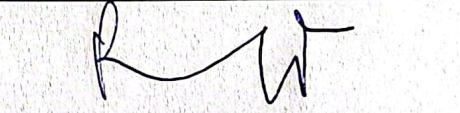
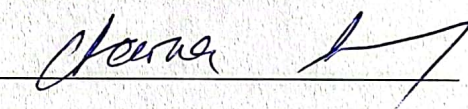
Из свега наведеног (а све изнете тврдње је могуће поткрепити конкретним доказима), јасно је да кандидат за главног јавног тужиоца Снежана Станојковић поступа потпуно супротно упутству за поступање носилаца јавнотужилачке функције издатом од стране Етичког одбора Високог савета тужилаштва³, а које налаже поступање у складу са начелима професионалног и личног интегритета.

Сматрамо да се овакви неетички поступци в.ф. главног јавног тужиоца Снежане Станојковић не тичу само њене достојности као кандидата, већ да несумњиво руше углед целог јавног тужилаштва у Републици Србији, а Јавног тужилаштва за ратне злочине и Републике Србије и на регионалном и међународном плану.

Јавни тужиоци, чланови колегијума Јавног тужилаштва за ратне злочине који су дали негативно мишљење кандидату Снежани Станојковић:

³ Упутство за поступање носилаца јавнотужилачке функције у складу са начелом 7. професионални интегритет и начелом 8. лични интегритет Посл.бр. ЕО 33/23 од 20.11.2023. године

С поштовањем,

1. Љубица Веселиновић
2. Светислав Рабреновић
3. Мр. Гордана Јекић-Брадајић
4. Огњен Ђукић
5. Радован Лазић
6. Др Бруно Векарић
7. Др. Светлана Ненадић

У Београду, 28.03.2024. год.